

Som det ses, har stigningen i jordpriserne været langt større end andre prisstigninger. Men værdistigningen er ikke sket ensartet på al jord. I byudviklingsområderne og i områder, der efterspørges til rekreative formål, har værdistigningerne været særlig store og givet anledning til en kraftig spekulation, der i sig selv har ført til en yderligere værdioppustning, der igen har smittet af på jordarealer, der allerede tidligere var blevet »taget ind« til mere intensiv udnyttelse (boligbyggeri, industriområder, sommerhusområder m. m.). Prisudviklingen på jord, der fortsat alene vil kunne anvendes som landbrugsjord, har i perioden i hovedsagen fulgt konjunkturerne for landbrugsproduktionen og de forventede udsving heri, herunder forventningerne til EF-medlemskabet.

Jorden er en naturgiven forudsætning for al menneskelig eksistens og produktion. Dens mængde er konstant og kan ikke forøges til imødekomme af en stigende efterspørgsel, således som det er tilfældet, når efterspørgslen stiger på producerbare produktionsfaktorer. En stigende efterspørgsel efter jord må derfor nødvendigvis følges af en stigning i prisen for jordens brug. Den omstændighed, at jorden er naturgiven, rejser såvel ud fra et etisk som ud fra et socialt synspunkt spørgsmålet om ejendomsretten til værdistigningerne på jorden.

Som helhed bliver Danmark ikke rigere, fordi Danmarks jord stiger i værdi. Men de, der ejer jorden, bliver rigere (og nogle af dem endog særdeles meget rigere), medens de, der må betale for at bruge jorden, bliver tilsvarende fattigere. Alle reale værdier skabes ved et produktivt samspil mellem arbejde og kapitalindsats, og jordens værdistigning er således udtryk for en omfordeling af værdier fra dem, der skaber værdierne ved arbejds- og kapitalindsats, til dem, der alene ejer jorden. Hverken ud fra noget etisk, ejendomsretligt eller socialt synspunkt lader denne omfordeling sig forsvare.

Når værdistigningerne på Danmarks jord siden 1960 både forholdsmæssigt og absolut har været så bemærkelsesværdig store, er forklaringen først og fremmest, at der i denne periode har været en meget betydelig produktionsstigning (velstands-fremgang), hvoraf altså en væsentlig del under de hidtil gældende vilkår for jordbesiddelse i Danmark gennem markedsmekanismen har kunnet omfordeles fra de værdiskabende arbejdere og kapital-ejere til jordejerner. Den almindelige inflationære udvikling, kapløbet mellem lønninger og priser, har uden tvivl forstærket jordværdistigningerne derved, at forringelsen af pengeværdierne har sti-

muleret efterspørgslen efter »værdiskret« jord. Omvendt indgår jordens brug jo som en ikke uvæsentlig produktionsomkostning, og det lader sig derfor næppe afvise, at den mere spekulationsbestemte værdioppustning af jorden tillige udgør en selvstændigt medvirkende årsag til inflationen.

Undertiden søges jordproblemet bagatelliseret med påstande om, at de beløb, der er tale om, er af underordnet betydning i den totale samfundsøkonomiske sammenhæng. Dette er ikke rigtigt. De senere års værdistigninger på Danmarks samlede jordareal har tilnærmelsesvis svaret til investeringerne i hele det private erhvervsliv i samme periode, og de samlede jordværdier udgør vel nu omkring halvdelen af værdien af det private erhvervslivs samlede produktionsanlæg (ekskl. jord). Jordejernes løbende indtægt ved værdistigning på deres jord har i de senere år ligget nær ved, hvad Danmarks dominerende erhverv, industrien, i samme periode totalt har udbetalt som løn for medarbejdernes samfundsnyttige arbejde. Det må derfor være klart, at der også ud fra et alment samfundsøkonomisk synspunkt er god grund til at søge en tilbundsgående løsning på jordproblemet.

Det er den skitserede reforms primære formål at ændre de hidtil gældende vilkår for jordbesiddelse, således at de samfundsskabte jordværdier unddrages spekulation og kommer hele befolkningen til gode, samtidig med at indkomstskattetryk- ket lettes og betydningsfulde inflationsårsager fjernes. Tillige tilstræbes at forbedre vilkårene for produktive investeringer og at lette generationsskiftet i by og på land gennem ligestilling af generationerne i adgangen til og vilkårene for den fremtidige brug af Danmarks jord.

Specielle bemærkninger til retningslinjerne i jordreformforlaget.

Ad 2.

Overgangen foreslås således, at der sondres mellem jordværdierne på starttidspunktet og de kommende værdistigninger. De førstnævnte inddrages over 20 år, de sidstnævnte efterhånden som de opstår. Derved forrykkes forholdene ikke for de nuværende jordejere, ligesom der foreslås særlige hensyn taget til nyetablerede med en betydelig rente- og afdragsbyrde. De nærmere enkeltheder fastsættes i loven.

Ad 3.

Jordvurderingerne skal som hidtil baseres på salgspriserne og med fradrag for forbedringer. Med de nu kendte, betydelige stigninger i jordpriserne